

Voronez ügyek
küldendő levelek

IRATJEGYZÉK

Sorszám	Iktatói szám	T á r g y	Mellék- letek száma	Megjegyzés
1		oron lelkész iratolmány		
2		Kaba alvadásnál		
		Gurkov önnag, Mykashoren		
		Gornyisov		
3		márc 10 iratolmány		
		Voronezhoz memorandum		
		Küldő levele		
4		Alexij metropolita iratolmány		
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

Reformatus Egyetemes Konvent, Budapest, XIV., Abonyi-u. 21. szán.

№ 17.

17. szám.

УДОСТОВЕРЕНИЕ.

СИМ. ОФИЦИАЛЬНО УДОСТОВЕРЯЕТСЯ ЧТО
УРОЖД. *Dr. László Ravasz*
ЖИВУЩИЙ *29. September 1882*
Budapest, IX. Ráday u. 28.
ЯВЛЯЕТСЯ РЕФОРМАТО-ЕВАНГЕЛИ-
ЧЕСКИМ ПАСТОРМ.

УЧТИВО ПРОСЯТ ВСЕ ВОЕННЫЕ
И ГРАЖДАНСКИЕ ВЛАСТИ ДОЗВОЛИТЬ
ЕМУ СВОБОДНЫЙ ПРОПУСК И ОКА-
ЗЫВАТЬ ЕМУ ВСЕВОЗМОЖНОЕ ВСПО-
МОЖЕНИЕ В ИСПОЛНЕНИИ ЕГО
ОБЯЗАННОСТИ КОТОРАЯ ИМЕЕТ
КРАИНЕ ВАЖНЫЙ ПУБЛИЧНЫЙ
ИНТЕРЕС.

БУДАПЕШТ, 1. ФЕВРАЛЯ 1945.

Ravasz
ЕПИСКОП

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ВЫСШАГО
ПРАВЛЕНИЯ РЕФОРМАТО-ЕВАН-
ГЕЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ.

LELKÉSZI IGAZOLNY.

Hivatalosan igazolom, hogy
Dr. Ravasz László
aki *1882. évi September hó 29.*
Bánffyúrhelyen (Községm.)
napján *Budapest, IX.*
született és *Ráday utca 28. sz. alatt*
(püspök -) lakik,
mint reformatus lelkész teljesít
szolgálatot.

Kérem a katonai és polgári
hatóságokat, hogy a nevezett lel-
készt fontos közérdekű munkájában
támogatni és részére a szabad köz-
lekedést biztosítani sziveskedjék.

Budapest, 1945. február 1.

Ravasz
püspök,
konventi lelkészi elnök.

Budapest, 1945. február 20.

IX, Róday-utca 28.

Pro memoria

1945. február hó 20-án megjelentem a Vilma-királynő ut 4. szám alatt a Zselinszky palotában GURKOV őrnagy hívására. Jelen v oltak a róm. katelikus, egyház részéről: az egyetemi rector és az Actió Catholica elnöke, a református egyház részéről: Szabó Imre és én; a lutheránus egyház részéről: Kemény Lajos és egy lelkész; későn jött a zsidó felekezet részéről egy rabbi.

A tárgyalás orosz és magyar nyelven folyt egy tolmács segítségével.

Az őrnagy ezt mondta: Szovjetországáról a német és a nyilas propaganda azt terjesztette el, hogy ellensége a vallásnak és üldözi az egyházat. Ez nem igaz. A szovjet állam a vallást magánügynek tekinti és az egyházat társadalmi egyesületnek. Munkáj val szemben közömbös. De ez nem jelenti azt, hogy nem értékeli szolgálatait. Mikor a német csapatok a Velgánál állottak és Oroszország ügye elveszettnek látszott, a pravoszláv egyház acélozta meg az orosz nép ellenálló erejét és szította fel benne a győzelmi akaratot. Remélem, hogy majd, amikor megírják Magyarország történelmének ezt a korszakát, amely feltünteti, hogy megnyit szenvedett ez az ország, talán a legtöbbet Ukrajnát kivéve, meg fogják majd állapítani azt is, hogy az új élet kialakulásában nagy része volt az egyes egyházaknak. Ezért azt kívánja tőlünk, hogy folytassuk munkánkat teljes erővel abban a terjedelemben és abban a szellemben, ahogy eddig tettük. Hangsúlyozta, hogy ne várjunk külső segílyt, saját erőnk-ből álljunk lábra. Növeljük az emberekben a bizalmat, az életakaratot és a munkaképességet. Kérdezte: van-e valami akadálya az egyház működésének és mik volnának a konkrét kívánságaink? Erre rendre elmondottuk,

Kulcsár
hogy az egyház pulpikus munkája zavartalanul folyt az ostrom alatt is, most pedig állandóan erősödik. Akadályai a munkának épületeink romlása, lelkészeinknek és egyházi tisztviselőinknek, egyházi épületeinknek különböző igénybevétele. Kérte, hogy a legsúlyosabb romlást, elsősorban a főtemplomunk romlását és a helyreállításához szükséges anyagszükségletet állítsuk össze és terjesszük be hozzá.

Kérte, hogy írásban jelentsük, ha lelkészeink közül valaki szabadságában korlátozva van. Az egyházi épületek lefoglalását ideiglenesnek minősítette és utasított, hogy a legközelebbi parancsnoksággal vegyék fel az összeköttetést. Rablást, erőszakoskodást, ne tűrjünk. Pirul az orcája, ha a vörös hadseregről ilyesmit hall. Azonnal forduljunk a legelső katonai őrházhoz, tegyünk panaszt a kerületi parancsnokságon, vagy ha más nincs az első arra járó tesztől kérjünk segítséget. Próbáltuk megmondani, hogy ez illuzórius tanács.

Szabó Imrét megbiztam, hogy ez értekezletből szükségessé vált intézkedésekre hívja fel a lalkipásztorok figyelmét. Nekem sietnem kellett Teleki Sándor kultuszminister ur látogatására. 40 perces gyaloglás után sajnálattal értesültem, hogy a minister ur nincs a hivatalában és a hivatala nem tudja: hol van? Így gyalog hazatértem.

Budapest, 1945. február 27.

IX, Ráday-utca 28.

P r o m e m o r i a

Buda ostromának befejezte után szükségessé vált a város-parancsnoknál: Csernyisev tábornok urnál bemutatkozó látogatást tennem. Mikor erről Radvánszky Albert báróval beszéltem, ő kért, hogy ő is csatlakozhassék. Már előzőleg megkértem Tildy Zoltánt, mint pártelnököt a kihallgatás kieszközlésére. Tildy Zoltán nevében Bereczky Albert értesített, hogy a kihallgatás iránti kérést a polgármester beadta, de csak a református egyház számára. Február 21-én este 7 óra tájt kaptam a városházáról Muraközy Gyula által közvetített hirt, hogy a generális 22-én délelőtt 9 órakor fogad. Telefon nincs, közlekedni nem lehet, csak annyi intézkedést tehettem, hogy az épületben lakó Csekey Sándort és Muraközy Gyulát felhívtam, hogy másnap kísérjenek el.

1945. február 22-én reggel 8 órakor Vatai László elhozta Bereczky Albertnek az üzenetét, hogy a tábornok 9 órakor fogad egyszersmint azt is közölte, hogy Szabó Imre és Bereczky Albert ott fognak jelentkezni. Így mentünk el öten délelőtt 9 órára a Kun u. 8. szám alá 40 perces gyaloglás után.

A főparancsnokságon értesítettek, hogy a tábornok csak délután 3 órakor jön vissza /moszkvai időszámítás szerint/; megvártuk az ügyeletes segédtiszt megérkezését, aki azt mondta, hogy két óra múlva, a mi időszámításunk szerint 11 órakor megtörténhetik a fogadás.

Elmentünk Szabó Imre lakására megbeszélést folytatni és 11 órára visszajöttünk. 11-től vártunk 3/4 1-ig, amikor a tábornok elé érkeztünk.

A tábornoknak elmondottam, hogy kötelességemnek tartottam, mint a magyar református egyház szolgálatban legidősebb püspöke, Budapest illetékes püspöke, bemutatkozó látogatást tenni. Megköszönni azt, hogy a vörös hadsereg két alkalommal hivatalosan és illetékesen kijelentette /először egy ezredes, az összes egyházak képviselőinek /akínél tőlünk Muraközy Gyula jelent meg kétszer s Gurkov őrnagy, akínél én is voltam febru-

ár 20-án; hogy az egyházak működését a legcsekélyebb mértékben sem kívánja akadályozni, sőt az az óhajtása, hogy minden egyház a régi keretek között folytassa további munkáját. Kétségtelen dolog, hogy vallásháborgatásról, vagy pláne vallásüldözésről semmiféle hír nem érkezett hozzám, sőt meg kell vallanom, hogy a lelkipásztorokkal bizonyos gyöngédséggel bántak.

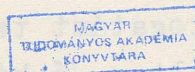
Ugyanakkor kértem tőle, hogy

1. a lelkészeknek adjon menlevelet;
 2. egyházi, iskolai és charitativ épületeket lefoglalástól mentesítsen;
 3. az egyházi élet működését a maga kiterjesztett formájában támogassa /necsak az istentiszteletet, hanem minden missziói munkát is/
 4. védje az egyházi vonatkozású intézményeket, lelkész-képző főiskolánkat, minden református iskolát, diakonissza anyaházunkat, kórházainkat;
 5. ne gördítsen akadályt az egyház szabad gyűléstartási jogának gyakorlása elé;
 6. engedélyezze az egyházi sajtóorgánumok megjelenését.
- A tábornok egyenként válaszolt a kérdésekre.

Kérdezte: tudunk-e olyan lelkészeiről, akit személyes szabadságában korlátoztak s miután voltak ilyenek, kérte, hogy mielőbb magyar és orosznyelvű beadványban közöljük vele az illetők névsorát.

Menlevelet nem ad. Sőt, kifogásolta, hogy én a lelkészeknek ilyet kiadtam. Azt az álláspontot foglalta el, hogy az egyház ilyesmi kiadására javaslatot tesz a polgármesternek és a polgármester, mint a megszálló csapatok főparancsnokának felelős bizalmi embere, adja a mentességet. Mondta, hogy már legalább 200 ilyet kiadtam; azt mondta: ki kell cserélni. Kérdeztem: a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által kiadott bizonyítványok sem érvényesek? azt mondta: nem, csak a polgármesteri igazolással és pecséttel ellátott. Ezt megígértük neki.

Házaknak mentességet ő maga nem ad; a legfoglalás mindig polgármesteri intézkedésre történik. A katonai lefoglalások rövid ideig tartanak, mert ők mennek tovább s azután a magyar kormány, illetőleg az ellenőrző bizottság intézkedik mindennemű

rekvirálás tárgyában. Tehát ezt is a polgármesterrel kell elintézni.

Nem nagyon értette az egyházak tevékenységének kiterjesztő értelmezését, de természetesnek találta, hogy iskolai és caritativ munkánkat békén folytathassuk.

A lelkeszképző és más egyházi épületekre azt kérdezte: történt-e ezek közül valamelyiknél lefoglalás? Mondtam: nem. Akkor a kérdést tárgytalannak jelentette ki.

Nagyobb gyűlések tartására katonai hatóságtól a polgármester útján engedélyt kell kérni.

Az egyházi sajtónak elvi akadályja nincs. A lap megindításakor engedélyt kell tőlük kérni. A látogatás 1/2 2 órakor ért véget.

U.i. Délután 4 óra 40 perckor egy orosz meghívót kézbesítettek, amelyben a generális meghív 5 órára ebédre, a vörös hadsereg emlékünnepeye alkalmából. Miután az átöltözés 5 percet, a gyalog lemenetel 40 percet vett volna igénybe, rendelkezésemre pedig 15-20 perc állott, egészségi állapotomra való tekintettel /az nap épen epefájdalmain voltak/ az ebédre való megjelenést francia nyelvű levélben megköszöntem és kimentettem.

P r o m e m o r i a

Folyó évi február hó 28-án, szerdán délelőtt 9 órakor megjelentem KUBA alezre des urnál, Budapest déli parancsnokánál Csekey Sándor dr. társaságában. Ugyanazokat a kéréseket adtam elé, mint amit a tábornok urnál. Feljegyzésre inkább érdekes válaszai valók.

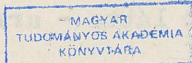
Ő is azzal kezdte, hogy a szovjet úgy van beállítva, mintha az egyháznak ellensége volna. Ez nem igaz. Ő nem védekezik, de a tényekre kíván utalni. A lelkészeknek semmi bántódása nem volt; a vallás szabad gyakorlatának akadályai nincsen. Ha valaki mégis a lelkészeket bántaná, vagy a vallás szabad gyakorlatát akadályozná, a legsúlyosabb büntetésben részesül. A szovjet nagyraértékeli a lelkészek és egyházak munkáját. Mikor Leningrádot ostromolták, benn éhség, kívül fegyver és mindenütt a halál, aratott; a pravoszláv papok és theologusok nemcsak a lelket tartották a népben, hanem maguk is fegyverrel harcoltak.

Mondta, hogy Budapesten az értelmiség nagy felzudulással fogadta, hogy ő a reájukező udvarrészlet kitisztítására kötelezte őket. Annál inkább megdicséri a Ráday-Kollégiumot, mert látta - arra járva -, hogy lelkészek, papnövendékek testi munkát is végeznek az intézet környékének és belsőjének rendbentartására. Elmondtuk neki, hogy az ifjúságnak ez a munkája egyenesen tiszteletreméltó. Elmondta, hogy Oroszország sokkal jobban el van pusztítva, mint Magyarország. Ebben lehet a mentségét találni annak, hogy az ostromló katonák visszaéléseket, rablásokat és erőszakoskodásokat végeztek. Ezeket ők nagyon szégyenlik és nagyon szigorúan megtorolják. Ezért arra kér mindenkit, ha csak részeg orosz katonát lát, vagy észreveszi, hogy valamelyik lakáson katonák dorbézolnak, hívják az őrzőjáratot és jelentsék a parancsnokságon. A parancsnokságon éjjel-nappal szolgálat van.

Közben bejött a felesége, egy nagyon konszenves fiatal asszony, fekete ruhában, Grätschen frizurával. Egészen német lelkésznőre emlékeztet. Különben főhadnagyi rangban katonaeorvos.

Azután megkért, engedjék meg, hogy fényképfelvételeket vegyenek rólunk a lapjuk számára. Ezt nem lehetett megtagadni s amíg beszélgettünk a sajtóiroda fényképésze több felvételt készített rólunk. Bucsuzáskor csoportba állítottak az egész társaságot, az alezredest, feleségét, minket, a tolmácsot, szármagsegédet, ajtónállót és egy felvételt készítettek rólunk.

Budapest, 1945. február 28.

Budapest, 1945. április 1.
IX, Ráday-utca 28.

P r o m e m o r i a

Polyó évi március hó 10-én délelőtt küldönc érkezett a polgármestertől, hogy 11 órára rendkívül fontos ügyben jelenjek meg hivatalában. Egyéb fontos elfoglaltságom volt s még külön megkérdeztem: minden körülmények között ott kell-e lennem? A válasz az volt, hogy igen.

11 órakor a polgármesteri hivatalban megjelentünk: Marcel Mihály érsek helynök, Mihalovich György az Acto Catholica elnöke, Zilahy Lajos, Csók István, Kodály Zoltán, Major Tamás, Nagy Ferenc, Darvas József, Kovács Imre. Jelen volt a GPU megbízásából egy ezredes, akiről később megtudtam, hogy nagyváradi származású és Kéri a családneve, és két szintén odatartozó tiszt.

A polgármester előadta, hogy az oroszok nagy offenzi-vát indítanak a németek ellen. A németek mellett 5 magyar hadosztály harcol. Ennek a társaságnak az a feladata, hogy egy kiáltvánnyal forduljon a magyar katonasághoz, hogy hagyják ott a németeket és jöjjenek az oroszok mellé. E kiáltvány szövegére Nagy Ferenc és Kovács Imre külön-külön fogalmazványt hoztak.

Ettől kezdve az elnöklést a GPU ezredes vette át, aki pompás magyarsággal és igen finom elmeéllal irányította a tárgyalást.

A Nagy Ferenc fogalmazványa hosszú volt, és tulságosan patetikus; a Kovács Imréé formailag jobb volt, tartalmi szempontból kifogásolható s különösen a hangja volt olyan, hogy nem tudtam volna aláírni. Félrevonultak tehát hárman: az orosz ezredes, Kovács Imre és Nagy Ferenc, hogy egy új fogalmazványt készítsenek. Amíg ez elkészült Mihalovich előadta, hogy Marcel Mihállyal azt szeretnék, hogy ha mi egyházak csak egy olyan nyilatkozatot tennénk, amely szerint az oroszok a vallásszabadságot nem korlátozták és a papokat megbecsülik. Mondtam, hogy egy ilyen nyilatkozatot örömet aláírok és ezt a gondolatot igyekszem támogatni. Nemsokára Mihalovich György elment.

Órák múlva bejöttek a kiküldöttek az új fogalmazvánnyal. Ezt is nagyon meg kellett rostálni és különösen ki kellett hagyni az éles "Kraft ^{ausdruck} und Druck"-okat. Többször kellett kérnünk, hogy olyan tónusu írást tegyenek elénk, amilyen hangon mi szoktunk írni és társalogni. Lényeges változtatásokat is tettünk. Az ezredes minden kritikai hozzászólást feljegyzett, az illetővel vitába szállt s a végén, egyet kivéve deferált. Ez az egy az volt, hogy Marcel Mihály kiakarta hagyni a kiáltványnak azt a mondatát, amely a magyarokat a németek elhagyására és az oroszokhoz való áttérésre szólítja fel. Miután éppen az volt az egész kiáltványnak és összejövételnek a célja, hogy ez a felhívás megtörténjék, itt nem engedhetett. Nem volt keresztülvihető Mihalovichnak az a gondolata, hogy mi egy külön lapon, vagy utóiratban adjunk igazolást arról, hogy az egyházakkal jól bánnak. Ez esetben egyik- a másikat rontotta volna. Ellenben készséggel belefoglalmazták a közös kiáltványba ezt az egyházra vonatkozó részt. Sajnálattal vettem utólag észre, hogy egy jelzőt, amelynek kihagyására megegyeztünk, Kovács Imréné mégis bennehagyta a szövegben. Én azt kértem, hogy csak annyit írjanak: „a szövetséges vörös hadsereg” s ők mégis ezt írták a „szövetséges és felszabadító orosz hadsereg”. Kértem egy példányt, de mindez ideig nem kaptam.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A kiáltvány gondolatmenete a következő:

A feldúlt és elpusztult Budapest nevében fordulunk a magyar katonákhoz. Mindenki látja, hogy ezt a háborút a német hadsereg elvesztette és minden kétségbeesett erőfeszítés csak a halálraítélt hitleri rendszer kimúlásának a meghosszabbítása. A magyar kormány az orosz hadsereggel fegyverszünetet kötött, s ebben vállalta azt a reá nézve nagy előnyt jelentő feladatot, hogy a szövetségesek oldalán harcolja ki a békét. Engedelmeskedjenek tehát magyar lelküknek s a nemzet szavának és ne folytassák a reménytelen küzdelmet.

Nem igaz, hogy a foglyul esett katonákat az orosz hadsereg kivégzi; semmitől sincs okuk félni, ha leteszik a fegyvert, míg a továbbharcolók fölött beteljesedik a végzet.

Tudják meg, hogy az orosz megszállás alatt az egyház szabadon végzi munkáját és papjait a hadsereg megbecsüli. Írók,

művészek dolgoznak, az iskolákban tanítanak, színházakban és mozikban játszanak és mindenki ég a vágytól, hogy hozzákezdhessen a helyreállító és építő munkához. Odaát harcoló fiainkat is várja a műhely, a föld, az íróasztal, a holnap. Magyarország. Magyarország békét akar és élni akar. Ez a harc nem a mienk, ez a Hitleré, és a Szálasié, Hagyjátok el őket és jöjjetek át!

Rajtunk kívül ezt aláírták még a pártok vezetői és népi írók, akik közül bizony egyik-másik a GPU fogságában ült az alatt is, amíg ez a tárgyalás folyt.

x) *első kéz Pál*

Tábornagy Ur!

A magyarországi keresztyén egyházak - s bár nincs felhatalmazásunk reá, - de bizonyára minden más egyház és felekezet - névében, mély tisztelettel kérjük, méltóztassék engedélyezni, hogy Magyarország területén levő fogolytáborokban arra alkalmas papok és lelkipásztorok rendszeres istentiszteletet tarthassanak és hadifogságban lévő hiveiket lelkipandozásban részesítsék.

Minden hadifogság ideig-óráig tartó próbatétel.

Reméljük, hogy az orosz hadsereg nemes gondolkozása és a magyarok iránt tanusított jóindulata igyekszik ezt az időt megrövidíteni. De a vele járó keserűségek és szenvedések enyhítésére legbiztosabb mód az, ha egyrészt a hadifogoly hozzátartóója saját lelkipásztorától tudja, hogy a férj, az apa, a fiu egészséges táborban él, jó ellátásban és emberséges bánásmódban részesül; másrészt ha maguk a hadifoglyok élhetnek vallásuk vigasztalásával és lelki atyjuknak ajkáról hallhatják Isten megerősítő, megcsendesítő és biztató üzenetét. Ezzel a fogolytáborokban sok magyar férfi békeségesebben és nyugodtabban viseli magát, így könnyebbé teszi a várakozási időt mind a maga, mind őrizői számára s az országban mindenütt, ahol ilyen foglyokat aggódó és szerető lelkek hazavárnak, nagyobb lesz a türelem és a bizalom.

Mindkét cél elérése bizonyára Tábornagy Urnak is legnemesebb szándékai közé tartozik.

Fogadja Tábornagy Ur kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1945. július 21.

Господин Маршал!

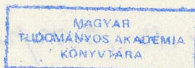
С глубоким почтением просим, от имени христианской церковной власти, а также от имени всех церквей других вероисповеданий /хотя нас в этом не упоминали/, будьте так всемогущи разрешить, священником из каждого вероисповедания систематически исполнять церковные службы и другие пастырские обязанности душевной жизни прихотам, в военно-пленных лагерях находящимся на территории Венгрии. Каждый плен это временное испытание. Мы надеемся, что благородство русской армии и добросовестность испытанных по отношению венгерцев постарается это время испытаний /пленка/ укоротить. Но каждый плен приносит много горя и страданий и чтобы облегчить эти страдания, с одной стороны семье хорошо было бы, чтобы семья пленного узнала от своего пастыря, кто плен семьи: муж, отец или сын жив, здоров, находится в лагере, с ним хорошо, по человечески обращаются и он не голодает; с другой стороны сами пленные получили бы душевное утешение и с ут нас-

тырей получили бы укрепляющие и подбуряющие
приветы. Этим можно достигнуть в пленных
лагерях умиких венгерцев спокойного и смирен-
ного поведения и легче пройдет время испыта-
ний не только для пленных, но и для их сто-
рожек и во всей стране, в семьях где ждут
домой своих родных страдающие и любящие
души, будут на них ждать с большим тер-
пением и надеждой.

Мы надеемся что достижение этих
целей, находится в благородных интересах
Господина Маршала.

Примите, Господин Маршал уве-
ренность нашего любочайшаго почтения.

Будapest 21-го июля 1945г.

Tábornagy Ur!

Abban az új helyzetben, amely a magyar népre a háború befejezésével elkövetkezett, az egyik legnagyobb meglepetést az orosz szellemiségről való közvetlen tapasztalás hozta. A nagy forradalom kibontakozása és győzelme óta mi az orosz szellemet közvetlenül nem ismerhettük meg. Rá voltunk utalva arra az irodalomra, amely Nyugat-Europában és Északamerikában az orosz átalakulásról beszélt. Nem volt kellő mértékünk annak a megkülönböztetésére: mi ebben az irodalomban a valóság és mi a tévedés, vagy propaganda. Így került bele a magyar köztudatba az a vélemény, mintha Szovjet-Oroszország a valálással szemben ellenséges magatartást tanúsítana.

Az igazsághoz közel csak a múlt év közepe táján juttunk. Az igazság ismeretében a keresztyén egyházak főpapjai már bizalommal a vörös hadsereg iránt felhívták a lelkeszkedő papságot és a hivatást, hogy sem szolgálati helyét, sem családi otthonát senki el ne hagyja.

Ehhez képest jól esett tapasztalnunk, hogy a győztes orosz hadsereg már a megszállás első napjaiban a teljes vallásszabadságot helyreállította és az egyházak minden munkáját nemcsak nem hátráltatta, hanem támogatta. Még nagyobb örömet okozott, midőn illetékes ajkáról azt hallottuk, hogy Oroszország a nagy háború legválságosabb idején, többek között a pravoszláv egyház hű és hősiesszelkü papjainak köszönhetette ellenálló erejének megacélozódását és a győzelembe vetett hitének ingathatatlanságát. Azóta azt is tudjuk, hogy Oroszországban az egyházi munka a társadalmi életműködés állandó és megbecsült tényezője.

Mi úgy érezzük, hogy az általunk kért intézkedést a magyar kormány akkor teheti meg, ha erre felhatalmazást ad a Szovjet-Unió kormányának nagylelkű képviselője s ezzel kifejezésre juttatja azt, hogy egy ilyen elvi megkülönböztetés az orosz közszellemmel nincs ellentétben, sőt az orosz közfelfogás nemességéből és nagylelkűségéből egyenesen következik. Azt is éreztük, hogy erre vonatkozólag nekünk kell a kérést Tábornagy Ur elé terjeszteni.

Mély tisztelettel kérjük, méltózzanak a béke, a kiengesztelődés, az orosz és a magyar lélek kíváncsi közeledése érdekében alkalmas módon kifejezésre juttatni, hogy a magyarországi keresz-

tyén egyházaknak az emlékiratban kifejezett kérése, amely egy hasonló tárgyú emlékiratban a magyar kormány előtt fekszik, a Tábornagy Ur által képviselt megértő és nagylelkű felfogással nem ellenkezik.

Fogadja Tábornagy Ur kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

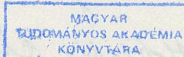
Budapest, 1945. július 23.

Господин Маршал!

После окончания войны, венгерский народ очутился в новом положении, большую неожиданность принесла нам русская культурная жизнь с которой мы теперь непосредственно встретились. До сих пор мы только о ней знали из литературы западной Европы, а также Америки, в которой говорилось о всяких переменах в России. Мы не могли точно определить, что является в этих сведениях литературы, правдой, ошибкой или пропагандой. Таким образом сложилось в венгерском общественном мнении, что Советская Россия стоит против религии.

О настоящем положении мы только в середине прошлого года узнали. И когда узнали истинное положение, то уже с полным доверием к Красной Армии все высшие пастыри христианского вероисповедания, сделали воззвания к своим подчиненным священникам и прихожанам, чтобы места своих служб и домашних очагов не оставляли перед наступлением Красной Армии.

Мен более хорошо было нам видеть, как победоносная Красная Армия в первых днях оккупации восстановила полную независимость религии, и не только что не препятствовала в работе церкви, но напротив-помогала ей. Еще большую радость нам доставило то как услышали от компетентных лиц, что в Советской России в критическое время Отечественной войны и усиленная работа верных пастырей православной церкви помогла закалить силу противостояния и помогла укрепить силу веры в окончательную победу над врагом. С тех пор знаем что в Советской России церковная работа идет вместе с общественной. Зная все это, мы обратились с следующей просьбой к венгерскому правительству, чтобы приняло принципиальную точку зрения в следующем вопросе: Если кто спорит с врагом церкви и религии и в споре с ним выразился осуждая Советскую Россию, то эту личность, народный суд должен не так строго наказывать, как такую личность которая осуждает или осуждает Советскую Власть после прибытия сюда Красной Армии.

Мы чувствуем что просимое нами распоряжение в этом деле венгерское правительство только в том случае может сделать, если великодушный представитель Советского Союза

выскажется о том, что такая разница на принципиальных основах совпадает с русским мнением об этом, а даже полагаясь на великодушные и величественные русские понятия это распоряжение станет просто необходимым. Это тоже чувствуем, что насчет этого дела, мы должны нашу просьбу представить Господину Маршалу.

С глубоким почтением просим, в целях мира, примирения, понимания и желательного сближения между русскими и венгерцами, при удобном случае объявить нам на эту нашу просьбу которая находится в венгерских церковных меморах, а также в подобных меморах поданных венгерскому правительству, что просимое нами не противоречит с великодушным мнением Господина Маршала.

Примите Господин Маршал выражения нашего глубочайшего почтения.

Будапешт 23 июля 1945 г.

Az elnökség jelenti, hogy a sajtó híradása szerint a Szivjet Unio pravoszláv egyháza a megüresedett patriarchai széket Alexej *metropolita* püspökkel betöltötte. Méltó dolognak tartja, hogy a magyarországi ökumenikus *biróság* egyháztanács ezzel az eseménnyel foglalkozzék annál, a nagy fontosságánál fogva, melyet az orthodox keleti katholicitás legnagyobb egyháza, a megválasztott kitűnő egyházfő személyes kiválósága és Szovjetország történelmi, világpolitikai súlya jelent.

Egyetemes Egyháztanácsunk annak a történelmi fordulatnak hatása alatt, mely Magyarországot a szovjet orosz néppel és műveltséggel közelebbi kapcsolatba hozta, örvendezve annak a nagy alkalomnak, mely a magyar keresztyénség evangéliumi egyházai számára az orosz pravoszláv egyházzal és ez egyház jeles képviselőivel való közelebbi ismeretség és baráti együttműködés ~~szá~~ *ával* mára megnyílt: az orosz pravoszláv egyház ujonnan megválasztott fejét: Alexej patriarchát mély tisztelettel köszönti, főpásztori szolgálatára Isten áldását kéri és kifejezi azt a reménységét, hogy az Ő bölcs pásztorsága alatt az orosz és a magyar keresztyén egyházak közös Urunk és Megváltónk iránti hitben és engedelmességben testvéri szeretettel együttműködnek.

Ősra fordítva

Legelőre jutott Patriarcha!

A magyarok enkaia
okamenikus, buroki, mint
az Egyetemes, Enkaianci,
nemusi neve, foglalkozt
beutreged. Tronateleci
napjelenősegi emiényével
s ennek kapuán azma ide
mellékelt, határozat, hogy

Tronateleci nevel, hogy
az a ~~hat~~ jeniőkonvizi
natos beutreged nek meg
kucsejűk.

fogadja

Tudósai az U. S. Kaban.